

SALON VUOHENSAAREN LÄNSIOSAN LEPAKKOSELVITYS 2021

FM (biologi) Turkka Korvenpää
Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
26.10.2021

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. MENETELMÄT	3
3. TULOKSET JA NIIDEN TULKINTA	4
4. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	6

Kannen kuva: Metsää Vuohensaaren länsiosassa.

Pohjakartta ja ilmakeku: © Maanmittauslaitos 10/2021

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy

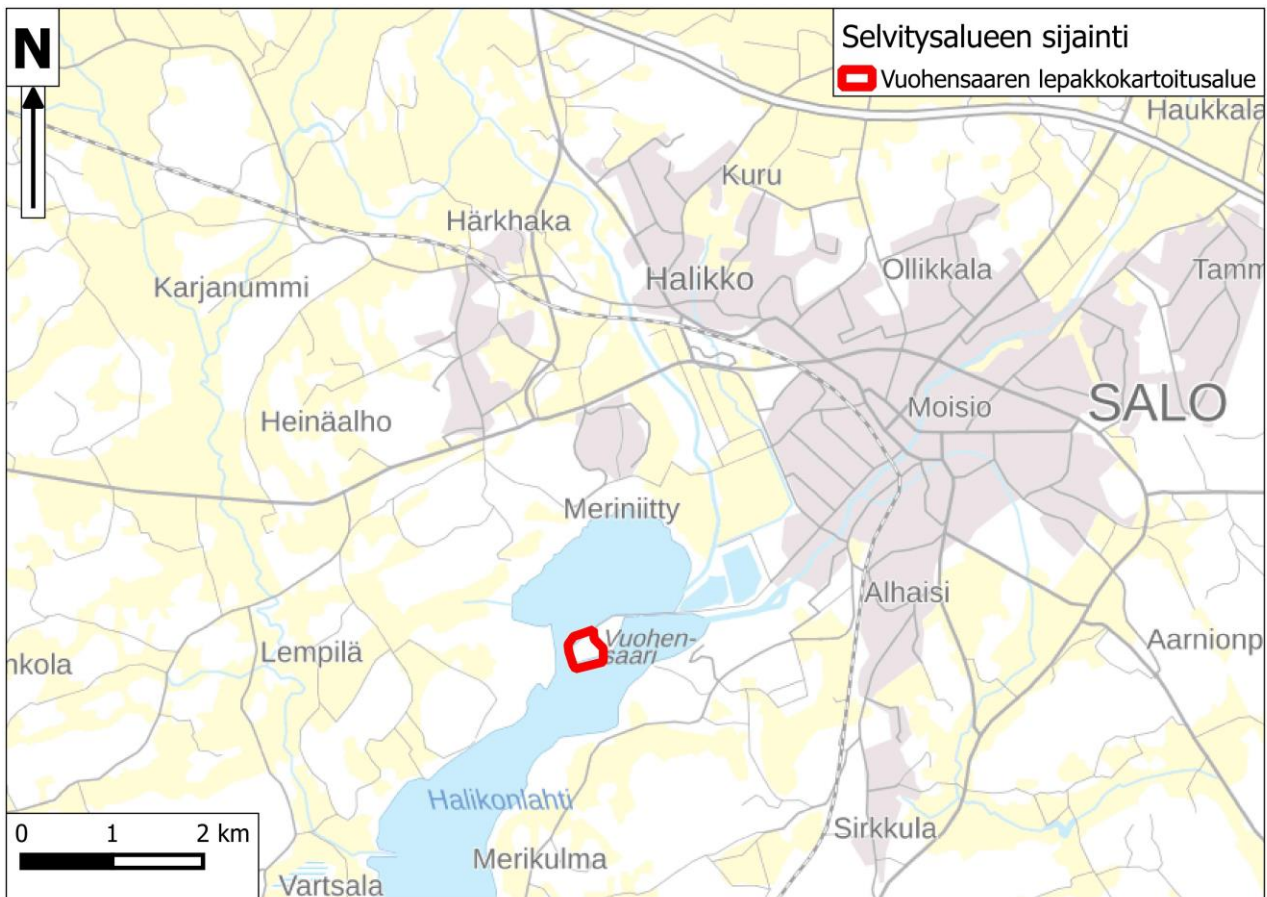
Hanhenskaari 10 as 16

21420 Lieto

www.envibio.net

1. JOHDANTO

Salon kaupunki tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Viurilanlahden suulla sijaitsevan Vuohensaaren länsiosan lepakkoselvityksen. Saaren itäosan luonnonsuojelualue ei sisältänyt työhön (kartta 1). Selvitys liittyy saarella käynnissä olevaan asemakaavan muutostyöhön. Selvityksen laati FM (biologi) Turkka Korvenpää ja siihen kuuluvat maastotyöt tehtiin kesä-elokuussa 2021.

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

2. MENETELMÄT

Työ jakaantui detektorilla suoritettuun aktiiviseen havainnointiin ja lepakoille sopivien päiväpiilojen (kuten kolopuiden) ja talvehtimis- sekä lisääntymispaikkojen etsintään.

Lepakkoja havainnoitiin detektorilla kolmena yönä (taulukko 1). Havainnointi aloitettiin aikaisintaan noin puoli tuntia auringonlaskun jälkeen. Sääolosuhteet olivat kaikkina öinä

hyvät. Havainnointi suoritettiin kävelemällä maastossa ristiin rastiin havaintoja tehden ja merkitsemällä kaikkien havaittujen lepakkojen laji ja GPS-laitteella mitattu havaintopaikka muistiin. Isoviiksisiippaa ja viiksisiippaa ei eroteltu, sillä näitä kahta toisilleen läheistä lajia ei ole mahdollista erottaa detektorilla. Lisäksi kirjattiin tieto siitä, oliko kyseessä ohilentävä vai paikalla saalistava yksilö.

Lepakoille sopivia päiväpiiloja sekä talvehtimis- ja lisääntymispaikkoja etsittiin Vuohensaaren kasvillisuus- ja kasvistokartoituksen yhteydessä (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2021).

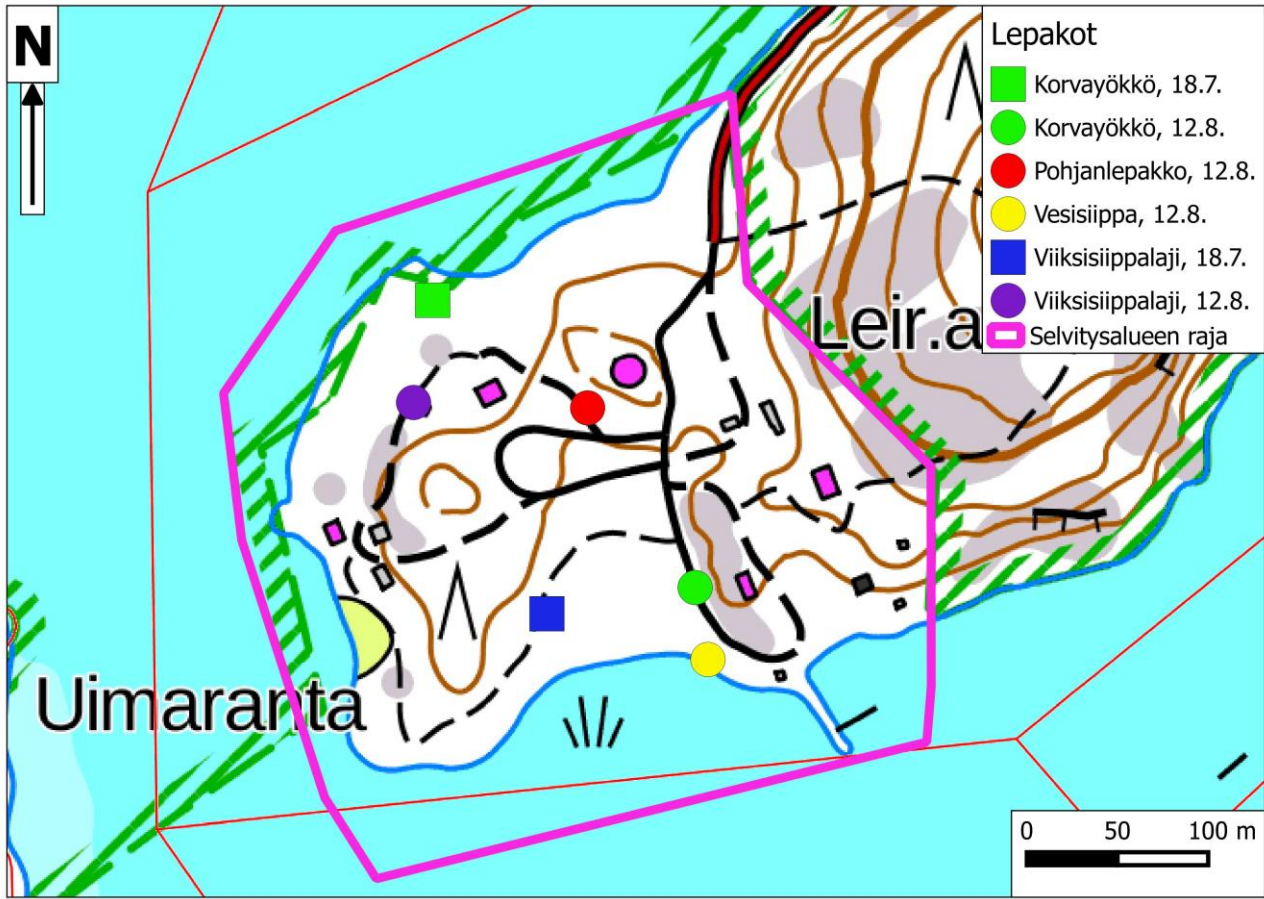
Päivä	Laskenta-aika	Sää
13.-14.6.2021	23.50-0.30	Lämpötila +11 °C, heikkoa tuulta, lähes selkeää
18.-19.7.2021	23.20-0.00	Lämpötila +15 °C, heikkoa tuulta, lähes selkeää
12.8.2021	22.45-23.25	Lämpötila +16 °C, työntä, selkeää

Taulukko 1. Detektorihavainnointiajat ja vallinnut säätila.

3. TULOKSET JA NIIDEN TULKINTA

Vuohensaarella havaittiin melko vähän lepakoita mutta kaikki Suomessa yleiset lajit kuitenkin tavattiin. Isoviiksisiippaa ja viiksisiippaa ei tosin voi detektorilla erottaa toisistaan, joten se kumpaa (vaiko molempia) lajeja saarella on, jäi epäselväksi. Lepakkohavainnot on merkitty karttaan 2. Lepakoille sopivia luontaisia päiväpiiloja ei löytynyt, mutta Vuohensaaren rakennuksissa voi majoilla lepakoita kesäaikaan. Samoin luonnonsuojelualueella saattaa olla kolopuita, jyrkänteiden onkaloita tai muita lepakoille soveltuvia päiväpiiloja.

Kesäkuun kartoituskerralla ei havaittu lainkaan lepakoita. Heinäkuussa tavattiin yksi korvayökkö saaren pohjoisrannan lähellä kesäteatterin tuntumassa ja kaksi viiksisiippalajiin kuulunutta yksilöä saaren etelärannan lähellä metsikön reunassa (merkitty karttaan yhtenä havaintopisteenä). Elokuussa havaittiin yksi korvayökkö leirintäalueen eteläosassa, yksi vesisiippa saaren etelärannalla pienen hiekkarannan edustalla, yksi pohjanlepakko tanssilavan lähistöllä ja yksi viiksisiippa / isoviiksisiippa kesäteatterin tienoilla. Lepakkohavainnot jakautuivat melko tasaisesti kartoitetun alueen eri osiin.

Kartta 2. Lepakkohavainnot.

Vuohensaari sijaitsee pengertien päässä Viurilanlahden suulla. Mantereelle Vaisakkoon on etäisyyttä kuitenkin vain 150 metriä, ja vaikuttaa siltä, ettei saari ole lepakoiden kannalta liian eristynyt. Vuohensaaren maisemarakenne on monipuolinen (kartta 3), sillä siellä on sekä metsiköitä että avoimia alueita, minkä lisäksi merenrannat kohottavat saaren laatua lepakoiden elinympäristönä. Siten ei ole yllättävää, että havaittu lajimäärä oli niinkin suuri. Saaren avoimet rannat tarjoavat hyviä saalistuspaikkoja vesisiipoille, jotka lentelevät juuri vedenpinnan yläpuolella hyönteisiä pyydystäen. Laji suosii avoimia rantoja kuten uimarantoja ja venelaiturien ympäristöjä, sillä niissä on tilaa saalistaa toisin kuin tiheissä ruovikoissa tai muissa ilmaversoiskasvustoissa. Pohjanlepakot suosivat vaihtelevaa maisemaa, jossa on runsaasti reunavyöhykkeitä, kun taas viiksisiipat viihtyvät paremmin metsissä. Korvayökkö elää mielellään kulttuurimaisemassa.

Vuohensaaren länsiosan voi arvioida kuuluvan luokkaan II: lepakoille tärkeä ruokailualue Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen arvoluokituksessa. Saaren maankäytössä tulisi säilyttää maiseman yleisilme suunnilleen nykyisenkaltaisena. Siten alueella tulisi säilyä niin avoimia alueita kuin metsiköitäkin. Keinovalon lisäystä tulisi pyrkiä välttämään niin paljon kuin mahdollista. Rannan ilmaversoiskasvillisuuden raivaus hieman laajemmalla

alueelta kuin mikä tilanne on tällä hetkellä, ei juuri haittaa lepakoita, kunhan saaren rannoille jää myös ruovikkoa tai muuta ilmaversoiskasvillisuutta. Ihmistoiminnan vilkastuminen ei sinänsä juuri vaikuta lepakoihin, kunhan maisemarakenteen pääpiirteet säilyvät. Pohjanlepakkoa tapaa yleisesti esimerkiksi jopa kaupunkien puistoissa.

kartta 3. Ilmakuva selvitysalueesta.

4. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2021. Salon Vuohensaaren matkailualueen kasvillisuus ja kasvisto. 23 s.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. (www.lepakko.fi)

www.vanhatkartat.fi